

**Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych
śródrocznych i rocznych ocen kwalifikacyjnych z przedmiotu:
historia w klasie V.**

Ocena dopuszczająca:

- Uczeń przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: koczowniczy i osiadły tryb życia, kanał nawadniający, piramida, faraon, Żydzi, Dekalog, demokracja, mity, heros, igrzyska, legiony, gladiatorzy, Koloseum, Biblia, Allach, krucjaty, senior, wasal, kupcy, rzemieślnicy, klasztor, uniwersytet, koronacja, unia personalna, szlachta, sejm walny
- Przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, jaką funkcję mogą pełnić rzeki w życiu człowieka
- Przy pomocy nauczyciela wskazuje na mapie: obszar Mezopotamii, starożytnego Egiptu, starożytnej Grecji, Imperium Rzymskiego, Państwa Franków, Imperium Arabskiego oraz zmiany terytorialne państwa polskiego
- Przy pomocy nauczyciela opisuje wygląd greckiego polis i życie w nim na przykładzie Aten
- Przy pomocy nauczyciela charakteryzuje najważniejszych bogów greckich
- Zna postacie historyczne: Hammurabi, Perykles, Fidiasz, Juliusz Cezar, Jezus z Nazaretu, Justynian I Wielki, Mahomet, Karol Wielki, Mieszko I, Dobrawa, Bolesław Chrobry, Mieszko II, Kazimierz Odnowiciel, Bolesław Śmiały, Bolesław Krzywousty, Władysław Łokietek, Kazimierz Wielki, Jadwiga Andegaweńska, Władysław Jagiełło, Kazimierz Jagiellończyk
- Przy pomocy nauczyciela wyjaśnia znaczenie dat: 753 p.n.e., 476, 622, 800, 966, 1000, 1025, 1076, 1138, 1320, 1364, 1410, 1454-1466
- Przy pomocy nauczyciela przedstawia ustroje państw starożytnych: Egiptu, Grecji i Rzymu
- Przy pomocy nauczyciela podaje konkretne przykłady osiągnięć starożytnych cywilizacji
- Przy pomocy nauczyciela potrafi wskazać różnice pomiędzy judaizmem, chrześcijaństwem a islamem
- Zna nazwy zakonów rycerskich powstałych w czasie wypraw krzyżowych
- Przy pomocy nauczyciela wyjaśnia zależność pomiędzy seniorem i wasalem
- Potrafi wymienić stany społeczeństwa średniowiecznego
- Przy pomocy nauczyciela opisuje okoliczności chrztu Polski i zjazdu gnieźnieńskiego
- Przy pomocy nauczyciela wymienia skutki rozbicia dzielnicowego,
- Przy pomocy nauczyciela podaje przykłady reform Kazimierza Wielkiego
- Przy pomocy nauczyciela wyjaśnia znaczenie uni polsko-litewskiej, bitwy pod Grunwaldem i wojny trzynastoletniej

Ocena dostateczna:

- Uczeń spełnia warunki z zakresu oceny dopuszczającej
- Poprawnie posługuje się terminami: rewolucja neolityczna, epoka żelaza, cywilizacja, Bliski Wschód, politeizm, monoteizm, hieroglify, Tora, Hellada, polis, agora, Olimp, Tragedia, komedia, republika, patycjusze, plebejusze, dyktator, barbarzyńcy, Forum Romanum, apostołowie, Bizancjum, meczet, Koran, Frankowie, schizma, krzyżowcy, feudalizm, pasowanie, lokacja, ratusz, trójpółowka, zakon, styl romański i gotycki, Piastowie, arcybiskupstwo, testament, zasada senioratu, Tatarzy, Orle Gniazda, Jagiellonowie, wojska zaciężne, monarchia stanowa
- Opisuje życie ludzi pierwotnych
- Wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacyjne ludów starożytnej Mezopotamii
- Wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacji egipskiej
- Wyjaśnia różnicę pomiędzy politeizmem a monoteizmem
- Charakteryzuje demokrację ateńską
- Przedstawia wierzenia starożytnych Greków
- Wskazuje różne dziedziny kultury i sztuki rozwijane w starożytnej Grecji
- Przedstawia legendarne początki Rzymu
- Omawia etapy powstawania Imperium Rzymskiego
- Charakteryzuje różne grupy społeczeństwa rzymskiego
- Wyjaśnia powiedzenie: *Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu*
- Charakteryzuje działalność apostołów
- Omawia najważniejsze zasady wiary
- Wymienia i charakteryzuje poszczególne stany w społeczeństwie średniowiecznym
- Charakteryzuje główne zajęcia mieszkańców średniowiecznych miast
- Charakteryzuje stan duchowny
- Opisuje zasługi Mieszka I i Dobrawy
- Omawia rolę, jaką w dziejach Polski odegrali: Bolesław Chrobry, biskup Wojciech, cesarz Otton III
- Wyjaśnia, dlaczego księcia Kazimierza nazwano „Odnowicielem”
- Wskazuje na mapie: podział państwa na różne dzielnice oraz ziemie utracone w okresie rozbicia dzielnicowego
- Przedstawia reformy Kazimierza Wielkiego
- Wyjaśnia przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej
- Wyjaśnia przyczyny wybuchu wojny trzynastoletniej
- Zna postacie historyczne: Sokrates, Paweł Z Tarsu, Konstantyn Wielki, Otton III, Grzegorz VII, Henryk IV, biskup Wojciech, biskup Stanisław, Władysław Herman, Konrad Mazowiecki, Wacław II, Ulrich von Jungingen, Władysław Warneńczyk
- Zna znaczenie dat: 766 p.n.e., 504 p.n.e., 490 p.n.e., 480 p.n.e., 962, 1109, 1226, 1300, 1343, 1385, 1411, 1444

Ocena dobra:

- Uczeń spełnia warunki z zakresu oceny dostatecznej
- Poprawnie posługuje się terminami z zakresu oceny dostatecznej oraz potrafi wytłumaczyć ich znaczenie w historii
- Wyjaśnia, na czym polegała rewolucja neolityczna
- Przedstawia strukturę społeczną Egiptu
- Charakteryzuje judaizm
- Wyjaśnia wpływ warunków naturalnych Grecji na zajęcia ludności oraz sytuację polityczną
- Wyjaśnia przyczyny i opisuje przebieg wojen grecko-perskich
- Charakteryzuje najważniejszych bogów greckich: opisuje ich atrybuty i dziedziny życia, którym patronowali
- Przedstawia dokonania nauki greckiej
- Charakteryzuje ustrój republiki rzymskiej i jej główne organy władzy
- Opisuje okoliczności upadku cesarstwa zachodniego
- Omawia najwybitniejsze dzieła sztuki i architektury rzymskiej
- Wyjaśnia znaczenie Edyktu mediolańskiego dla rozwoju chrześcijaństwa
- Podaje przyczyny i skutki upadku cesarstwa bizantyjskiego
- Omawia osiągnięcia Arabów w dziedzinie kultury i nauki w średniowieczu
- Przedstawia postanowienia traktatu w Verdun oraz jego skutki
- Przedstawia poszczególne etapy wychowania rycerskiego
- Przedstawia najważniejsze zakony średniowieczne
- Wyjaśnia skutki chrztu Mieszka I
- Przedstawia przebieg i znaczenie zjazdu w Gnieźnie
- Przedstawia skutki kryzysu państwa polskiego w XI wieku
- Omawia przyczyny ogłoszenia testamentu Krzywoustego
- Omawia skutki rozbicia dzielnicowego
- Przedstawia działania Władysława Łokietka na rzecz zjednoczenia kraju
- Wyjaśnia, w jaki sposób Kazimierz dbał o obronność państwa
- Wymienia postanowienia unii w Krewie
- Opisuje przebieg wojny trzynastoletniej
- Wyjaśnia, w jaki sposób rycerstwo przekształciło się w szlachtę

Ocena bardzo dobra:

- Uczeń spełnia warunki z zakresu oceny dobrej
- Wyjaśnia skutki rewolucji neolitycznej
- Tłumaczy, w jaki sposób powstawały pierwsze państwa
- Wyjaśnia powiązania między wierzeniami Egipcjan a ich osiągnięciami w dziedzinie budownictwa i medycyny
- Wskazuje na podobieństwa i różnice pomiędzy judaizmem a chrześcijaństwem
- Wskazuje podobieństwa i różnice między demokracją ateńską a współczesną demokracją parlamentarną
- Porównuje igrzyska antyczne ze współczesnymi
- Omawia przyczyny oraz okoliczności upadku republiki rzymskiej
- Wyjaśnia wpływ kultury rzymskiej na podbite ludy
- Opisuje najstarsze symbole chrześcijańskie
- Podaje przykłady wpływu kultury, nauki i języka arabskiego na Europejczyków
- Tłumaczy, dlaczego Karol Wielki jest jednym z patronów zjednoczonej Europy
- Wyjaśnia, na czym polegał spór o inwestyturę
- Wyjaśnia, które stany były uprzywilejowane
- Porównuje styl gotycki i romański
- Uzasadnia twierdzenie, że przyjęcie chrztu przez Mieszka I należało do najważniejszych wydarzeń w dziejach Polski
- Wyjaśnia znaczenie utworzenia niezależnego Kościoła w państwie polskim
- Wyjaśnia przyczyny i skutki sporu króla z biskupem Stanisławem
- Wyjaśnia zasadę senioratu
- Wyjaśnia, jaką rolę w zjednoczeniu kraju odegrał Kościół katolicki
- Tłumaczy, jakie znaczenie miało założenie Akademii Krakowskiej
- Porównuje postanowienia I i II pokoju toruńskiego
- Tłumaczy różnice między monarchią patrymonialną a stanową

Ocena celująca:

- Uczeń spełnia warunki z zakresu oceny bardzo dobrej
- Wyjaśnia pojęcie ewolucji
- Charakteryzuje najbardziej znane przykłady sztuki egipskiej
- Wyjaśnia, w jaki sposób kultura grecka rozprzestrzeniła się w basenie Morza Śródziemnego
- Podaje przykłady wpływu dokonań starożytnych Greków na współczesną kulturę i naukę
- Wyjaśnia różnice w rozumieniu terminu *republika* przez Rzymian i współcześnie
- Ocenia, które z dokonań Rzymian uważa za najwybitniejsze, i uzasadnia swoją odpowiedź
- Wyjaśnia skąd pochodzi polskie słowo „król”
- Znajduje i przedstawia informacje o średniowiecznych świątyniach
- Wskazuje pozytywne i negatywne skutki polityki prowadzonej przez Bolesława Chrobrego
- Ocenia dokonania Mieszka II, Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego
- Ocenia szanse i zagrożenia wynikające z wprowadzenia zasady senioratu
- Przedstawia wyobrażenie na temat świętego Stanisława jako patrona zjednoczenia kraju

- wyjaśnia, dlaczego wojska zaciężne pod koniec średniowiecza zastąpiły w bitwach tradycyjne rycerstwo
- ocenia, jakie szanse i jakie zagrożenie niesło za sobą zwiększenie wpływu szlachty na władzę